

Maciej Perkowski

Sądownictwo administracyjne Unii Europejskiej : kilka uwag aktualizacyjnych

Palestra 51/11-12(587-588), 166-173

2006

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PRAWO W UNII EUROPEJSKIEJ

Maciej Perkowski

SĄDOWNICTWO ADMINISTRACYJNE UNII EUROPEJSKIEJ

Kilka uwag aktualizacyjnych

Europejski Trybunał Sprawiedliwości jest z pewnością sądem niezwykłym. Nie ogranicza się do stosowania prawa, ale je kreuje – jakoby „ujawniając” dotąd niezidentyfikowane zasady. Sądzi całą plejadę podmiotów – od państw poczynając, poprzez organy unijne, na krajowych osobach prawnych i fizycznych kończąc. Przedmiotowo – zajmuje się bez mała wszystkim, o ile istnieje prawne uzasadnienie. Fascynuje doktrynę, także polską!¹ W konsekwencji – ETS jawi się jako sąd wielopostaciowy: międzynarodowy (bo sądzi m.in. państwa, organy unijne), konstytucyjny (bo orzeka m.in. o zgodności prawa wtórnego z unijnymi traktatami), wspólnotowy (bo m.in. interpretuje europejskie prawo wspólnotowe w procedurze prejudycjalnej), a nawet administracyjny (bo m.in. rozstrzyga spory pracownicze funkcjonariuszy unijnych z ich instytucjami²). Wiele napisano o niemal każdym z tych wariantów, poza ostatnim. Dlaczego?

Wydaje się, że o ile pojęcia: sąd międzynarodowy, sąd konstytucyjny czy – mimo wszyst-

¹ Na temat Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości patrz m.in.: J. D. Moulton, Ch. Soulard, *Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich*, Lublin 2000; I. C. Kamiński, *Wymiar sprawiedliwości we Wspólnocie Europejskiej. Praktyczny komentarz i przepisy*, Warszawa 2004; J. Plaňavová-Latanowicz, *Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich i ochrona praw podstawowych*, Warszawa 2000; *Trybunał Sprawiedliwości i Sąd Pierwszej Instancji Wspólnot Europejskich. Wybór aktów prawnych z wprowadzeniem*, w opracowaniu i tłumaczeniu K. Wójtowicza, T. T. Koncewicza, Warszawa 2003; *Wymiar sprawiedliwości Unii Europejskiej. Wybrane zagadnienia*, pod red. M. Perkowskiego, Warszawa 2003; *Wymiar sprawiedliwości w Unii Europejskiej*, praca zbiorowa pod red. C. Mika, Toruń 2001.

² Chodzi o spory na tle rozporządzenia (EWG/EURATOM/EWWiS) nr 259/68 Rady z 29 lutego 1968 r. ustanawiającego regulamin pracowniczy urzędników i warunki zatrudnienia innych pracowników Wspólnot Europejskich oraz ustanawiającego specjalne środki stosowane tymczasowo wobec urzędników Komisji (regulamin pracowniczy urzędników) CZĘŚĆ PIERWSZA: REGULAMIN PRACOWNICZY, „Official Journal of the European Communities” L 56,4.3.1968 – wydanie specjalne 1968, 1 grudnia 1972 r. Można przyjąć, że ETS jako sąd administracyjny – jest sądem międzynarodowym, tyle że specjalistycznym.

ko – sąd wspólnotowy są dziś powszechnie zrozumiałe, o tyle pojęcie sąd administracyjny może – w przypadku ETS – okazać się nieco mylące. Z perspektywy krajowej „administracyjna” postać ETS bardziej kojarzy się z sądem pracy niż z sądem administracyjnym. Zalecana jest tu zmiana optyki – z krajowej na międzynarodową. Z perspektywy międzynarodowej bowiem – przypisanie ETS-owi roli sądu administracyjnego jest już uzasadnione. Według R. Ostrihansky’ego – w stosunkach międzynarodowych mianem sądu administracyjnego określa się „organy o charakterze sądowym istniejące w niektórych organizacjach. Ich funkcją jest rozpatrywanie sporów między organizacjami a ich personelem. Trybunały administracyjne nie występują powszechnie w organizacjach międzynarodowych (...), tym niemniej uzyskały one istotne znaczenie jako organy stosujące i interpretujące część prawa wewnętrznego organizacji międzynarodowych dotyczącą sytuacji prawnej funkcjonariuszy międzynarodowych w zatrudniającej ich organizacji. Wykorzystywanie drogi sądowej do rozstrzygnięcia sporów wewnątrz organizacji jest rozwiązaniem specyficznym tylko dla tego działu prawa wewnętrznego organizacji. Dlatego funkcjonowanie trybunałów administracyjnych można uznać za cechę charakterystyczną prawa personelu organizacji międzynarodowych, zwanego niekiedy międzynarodowym prawem administracyjnym”³. Interesująco omawiają tę gałąź prawa międzynarodowego, a w jej ramach także rolę międzynarodowych trybunałów administracyjnych, Jan Klabbers⁴, a w doktrynie polskiej J. Gilas i R. Ostrihansky⁵. Co więcej – międzynarodowe prawo administracyjne bywa coraz częściej omawiane z pozycji innych dyscyplin prawnych⁶.

Ponadto – od dość dawna funkcję sądu administracyjnego Unii Europejskiej sprawuje Sąd Pierwszej Instancji, który nie do końca słusznie – pozostaje jakby w cieniu Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich. Czym więc jest ETS – jedynie Trybunałem, czy też może Trybunałem i Sądem Pierwszej Instancji łącznie? Ta – z pozoru błaha – wątpliwość nazewnicza stanowi dość znaczący problem dydaktyczny! Z jednej bowiem strony powinno się określić ETS utożsamiać wyłącznie z Trybunałem, z drugiej strony zaś – ETS jest wprost idealnym mianem dla obu organów ujętych łącznie. Dla podnoszonej tutaj problematyki pierwszy wariant jest raczej kłopotliwy, wymaga bowiem dementowania wszelkich myślowych skrótów, powstałych po pojawieniu się SPI, wedle których ETS jest sądem administracyjnym, i zastępowaniu ich objaśnieniem, że to SPI jest sądem administracyjnym, a ETS jedynie „odwoławczo”. Drugi wariant jest dużo wygodniejszy, gdyż nie tylko uwzględni dotychczasowy stan rzeczy i wiedzy, ale również otwarty jest na dowolne scenariusze reform. Ta ostatnia cecha ma szansę ukazać swe walory, gdyż reforma sądownictwa administracyjnego Unii Europejskiej (czymkolwiek ono ostatecznie jest) stała się faktem.

Milowym krokiem w procesie reformy wspólnotowych organów wymiaru sprawiedli-

³ R. Ostrihansky, *Trybunały administracyjne organizacji międzynarodowych*, „Państwo i Prawo” 1989, nr 3, s. 70; patrz także: J. Symonides, *Funkcje sądownictwa międzynarodowego we współczesnych stosunkach międzynarodowych*, „Sprawy Międzynarodowe” 1988, nr 7–8, s. 41 i n.

⁴ J. Klabbers, *An Introduction to International Institutional Law*, Cambridge 2002, zwłaszcza s. 269 i n.; patrz także: G. Grabowska, *Niezależność funkcjonariuszy organizacji międzynarodowych*, „Sprawy Międzynarodowe” 1988, nr 9, s. 115 i n.

⁵ J. Gilas, *Prawo międzynarodowe*. Drugie zmienione, poprawione wydanie, Toruń 1999, s. 20 i n.; R. Ostrihansky, *Trybunały administracyjne...*, op. cit.

⁶ A. Dębicka, M. Dębicki, M. Dmochowski, *Prawo urzędnicze Unii Europejskiej*, Warszawa 2004.

wości stała się Konferencja Międzyrządowa 2000⁷. Na szczególną uwagę zasługuje ciąg koncepcji, raportów i innej jeszcze dokumentacji skutkujących konsensus (na grudniowym szczycie w Nicei), który znalazł odzwierciedlenie w Traktacie Nicejskim z 2001 r. Dla tytułowej problematyki istotne znaczenie mają zmiany, jakie TN wprowadził w unijnym prawie pierwotnym. Doskonale odzwierciedla je art. 225a Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską:

Rada, stanowiąc jednomyślnie na wniosek Komisji i po konsultacji z Parlamentem Europejskim i Trybunałem Sprawiedliwości, bądź na żądanie Trybunału Sprawiedliwości i po konsultacji z Parlamentem Europejskim i Komisją, może tworzyć izby sądowe rozpoznające w pierwszej instancji niektóre kategorie skarg wniesionych w szczególnych dziedzinach.

Decyzja ustanawiająca izbę sądową określa zasady organizacji izby i zakres przyznanej jej właściwości.

Od orzeczeń wydanych przez izby sądowe przysługuje prawo odwołania się do Sądu Pierwszej Instancji, ograniczone do kwestii prawnych lub – jeżeli jest to przewidziane w decyzji ustanawiającej izbę – obejmujące również kwestie faktyczne.

Członkowie izb sądowych są wybierani spośród osób o niekwestionowanej niezależności i mocach czynnych zajmować stanowiska sądowe. Są oni mianowani przez Radę, stanowiącą jednomyślnie.

Izby sądowe ustanawiają swój regulamin proceduralny w porozumieniu z Trybunałem Sprawiedliwości. Wymaga on zatwierdzenia przez Radę, stanowiącą większością kwalifikowaną.

Z zastrzeżeniem odmiennych postanowień decyzji ustanawiającej izbę sądową, postanowienia niniejszego Traktatu dotyczące Trybunału Sprawiedliwości oraz postanowienia Statutu Trybunału Sprawiedliwości stosują się do izb sądowych.

Powyższą regulację skonkretyzowano, choć niewiążąco, w Deklaracji nr 16 do TN w sprawie artykułu 225a Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską:

Konferencja zwraca się do Trybunału Sprawiedliwości i Komisji o jak najszybsze przygotowanie projektu decyzji ustanawiającej izbę sądową właściwą do wydawania w pierwszej instancji wyroków w sprawie sporów między Wspólnotą i jej pracownikami.

Nieprędko uporano się z przygotowaniem⁸ i dopiero w dniu 2 listopada 2004 r. Rada Unii Europejskiej ustanowiła Sąd do spraw Służby Publicznej Unii Europejskiej⁹.

Nowy sąd zlokalizowano przy Sądzie Pierwszej Instancji, w budynku, który przez długie

⁷ Patrz: J. Barcz, *Reforma wspólnotowych organów wymiaru sprawiedliwości w pracach Konferencji Międzyrządowej 2000*, (w:) *Wymiar sprawiedliwości w Unii Europejskiej...*, op. cit., s. 39 i n.; B. Kurcz, *Reforma systemu sądownictwa w Unii Europejskiej w kontekście rozszerzenia. Wybrane zagadnienia*, (w:) *Studia z prawa Unii Europejskiej*, pod red. S. Biernata, Kraków 2000, s. 165 i n.; A. Wentkowska, *Organizacja Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości*, (w:) *Wymiar sprawiedliwości Unii Europejskiej. Wybrane...*, op. cit., s. 100.

⁸ Przebieg fazy przygotowawczej procesu legislacyjnego w zakresie spełnienia Deklaracji nr 16 do TN interesująco zaprezentowali F. Jasiński i J. Miksa, *W kierunku Europejskiego Trybunału Służby Cywilnej*, „Służba Cywilna” 2005, nr 9, s. 87–91.

⁹ Decyzja Rady z 2 listopada 2004 r. ustanawiająca Sąd do spraw Służby Publicznej Unii Europejskiej (2004/752/WE, EURATOM), „Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej” z 9 listopada 2004 r., L 333/7.

lata służył również Trybunałowi (dla ETS przewidziano nową siedzibę – wzniesiony nieopodal „Pałac Sprawiedliwości”).

Główne założenia organizacyjne i proceduralne nowego sądu ujęto w Załączniku I do powołującej go do życia decyzji.

Na wstępie ujęto właściwość rzeczową do rozpoznawania w pierwszej instancji sporów między Wspólnotami a jej pracownikami na mocy art. 236 Traktatu WE i art. 152 Traktatu EWEA, w tym sporów między organami i jednostkami organizacyjnymi a ich personelem, w odniesieniu do których przyznano właściwość Trybunałowi Sprawiedliwości¹⁰. Tym samym określono charakter Sądu do spraw Służby Publicznej Unii Europejskiej¹¹ jako sądu administracyjnego organizacji międzynarodowej¹².

Bardzo ważnym zagadnieniem okazała się kwestia składu Sądu do spraw Służby Publicznej, obejmującego siedmiu sędziów (z możliwością rozszerzenia)¹³. Istotne *novum* polega na odstąpieniu od krytykowanej zasady – jedno państwo – jeden sędzia¹⁴, niekwestionowanej w przypadku ETS oraz SPI (jedynie w przypadku stanowisk rzeczników generalnych w ETS-ie – ich liczba nie zapewnia wszystkim państw członkowskim UE obsadzenia swoich kandydatów). Wydaje się, że przypadek SSP może ułatwić dyskusję nad stopniową redukcją zasady pełnej reprezentacji państw członkowskich w instytucjonalnym prawie Unii Europejskiej, uzasadnioną znaczną rozbudową składu członkowskiego tej ostatniej¹⁵.

Ponadto – istotnie „odpolityczniono” procedurę kształtowania składu SSP, zbliżając ją do zasad rekrutacji personelu urzędniczego Unii Europejskiej¹⁶. Aby zabezpieczyć merytoryczny dobór przyszłych sędziów, Rada – seria decyzji z 18 stycznia 2005 r. – ukształtowała fachowe „jury”, tj. komitet, o którym mowa w art. 3 załącznika I do protokołu w sprawie Statutu Trybunału Sprawiedliwości, zasady działania tego komitetu oraz warunki i zasady dotyczące przedstawienia i rozpatrywania kandydatur w celu mianowania sędziów SSP¹⁷.

¹⁰ ZAŁĄCZNIK I Sąd do spraw Służby Publicznej Unii Europejskiej, do Decyzji Rady z 2 listopada 2004 r. ustanawiającej Sąd do Spraw Służby Publicznej..., *op. cit.*

¹¹ W dalszej części tekstu będzie niekiedy stosowana nazwa Sąd do spraw Służby Publicznej albo skrót SSP.

¹² Niezależnie od dywagacji, czy Unia Europejska jest typową organizacją międzynarodową.

¹³ ZAŁĄCZNIK I Sąd do spraw Służby Publicznej..., *op. cit.*; niezwłocznie po złożeniu ślubowania przed Trybunałem Sprawiedliwości (art. 5) przez wszystkich sędziów SSP przewodniczący Rady przystąpi do wyboru w drodze losowania trzech sędziów, którzy zakończą pełnienie swoich funkcji, na zasadzie odstępstwa, z upływem pierwszych trzech lat kadencji, aby zapewnić rotację stanowisk sędziowskich – analogiczną jak w przypadku Trybunału Sprawiedliwości i SPI.

¹⁴ Patrz przykładowo: S. Majkowska, *Znaczenie orzecznictwa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości dla systemu prawnego Unii Europejskiej*, (w:) *Wymiar sprawiedliwości Unii Europejskiej*. Wybrane zagadnienia, pod red. M. Perkowskiego, Warszawa 2003, s. 75.

¹⁵ Taka dyskusja odbywa się np. w odniesieniu do składu Komisji Europejskiej; na temat składu SSP – por. F. Jasiński, J. Miksa, *W kierunku Europejskiego Trybunału...*, *op. cit.*, s. 89–90.

¹⁶ Na ten temat patrz m.in.: *Kariera w instytucjach Unii Europejskiej*, pod red. M. Perkowskiego, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Administracji Publicznej w Białymstoku, Białystok 2005.

¹⁷ Decyzja Rady z 18 stycznia 2005 r. w sprawie zasad działania komitetu, o którym mowa w art. 3 ust. 3 załącznika I do Protokołu w sprawie Statutu Trybunału Sprawiedliwości (2005/49/WE, EURATOM), „Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej” z 25 stycznia 2005 r., L 21/13; Decyzja Rady z 18 stycznia 2005 r. w sprawie warunków i zasad dotyczących przedstawiania i rozpatrywania kandydatur w celu mianowania sędziów Sądu do spraw Służby Publicznej Unii Europejskiej (2005/150/WE,

Członkowie komitetu mianowani są na okres czterech lat i mogą być mianowani ponownie. Komitetowi przewodniczy mianowany w tym celu przez Radę jeden z jego członków. Na okres 4 lat począwszy od dnia 10 listopada 2004 r. członkami komitetu mianowani zostali: Leif Sevón – przewodniczący, Christopher Bellamy, Yves Galot, Peter Grilc, Gabrielle Kucsko-Stadlmayer, Giuseppe Tesaurò i Mirosław Wyrzykowski¹⁸. Sekretarz Generalny Rady został zobowiązany opublikować ogłoszenie o wakatach na stanowiska członków SSP oraz zapewnić, aby ogłoszenie było odpowiednio rozpowszechnione¹⁹. Wedle stosownego komunikatu Rady – komitet bierze pod uwagę w szczególności predyspozycje kandydatów do pracy w ramach struktury kolegialnej, w międzynarodowym i wielojęzycznym środowisku, jak również charakter, znaczenie i długość posiadanego przez nich doświadczenia odpowiedniego ze względu na funkcję, którą mieliby sprawować²⁰. Kandydatom na stanowisko sędziego SSP postawiono następujące warunki: przynależność do osób o niekwestionowanej niezależności, posiadanie kwalifikacji wymaganych do zajmowania stanowisk sądowych oraz posiadanie obywatelstwa Unii²¹.

Decyzją z 22 lipca 2005 r. Rada mianowała sędziami SSP następujące osoby: Irena Boruta, Stéphane Gervasoni, Heikki Kanninen, Horstpeter Kreppel, Paul J. Mahoney, Charisios Tagaras, Sean van Raepenbusch. Przewodniczący – w drodze losowania – ustalił, komu spośród wymienionych przypadła pełna kadencja na okres sześciu lat, od 1 października 2005 r. do 30 września 2011 r. (cztery osoby), a komu kadencja skrócona na okres trzech lat, od 1 października 2005 r. do 30 września 2008 r.²².

Struktura wewnętrzna Sądu do spraw Służby Publicznej nie zaskakuje:

ARTYKUŁ 4

1. Sędziowie wybierają spośród siebie na okres trzech lat prezesa Sądu do spraw Służby Publicznej. Jego mandat jest odnawialny.

2. Sąd do spraw Służby Publicznej obraduje w izbach składających się z trzech sędziów. W niektórych przypadkach określonych w jego regulaminie Sąd może obradować w pełnym składzie, w składzie pięcioosobowym lub jednoosobowym.

3. Prezes Sądu do spraw Służby Publicznej przewodniczy obradom w pełnym składzie i w składzie pięcioosobowym. Prezesa składów trzyosobowych są wyznaczani na warunkach określonych w ust. 1. Jeżeli prezes Sądu do spraw Służby Publicznej jest przydzielony do izby trzyosobowej, przewodniczy on takiej izbie.

EURATOM), „Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej” z 23 lutego 2005 r., L 50/7; Decyzja Rady z 18 stycznia 2005 r. w sprawie mianowania członków komitetu, o którym mowa w art. 3 ust. 3 załącznika I do Protokołu w sprawie Statutu Trybunału Sprawiedliwości (2005/151/WE, EURATOM), „Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej” z 23 lutego 2005 r., L 50/9.

¹⁸ Decyzja Rady z 18 stycznia 2005 r. w sprawie mianowania członków komitetu..., *op. cit.*

¹⁹ Decyzja Rady z 18 stycznia 2005 r. w sprawie warunków i zasad..., *op. cit.*

²⁰ Komunikat Rady, Zaproszenie do zgłaszania kandydatur na stanowiska sędziów Sądu do spraw Służby Publicznej Unii Europejskiej (2005/C 47/01), „Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej” z 23 lutego 2005 r., C 47 A/1.

²¹ Tamże.

²² Decyzja Rady z 22 lipca 2005 r. w sprawie mianowania sędziów Sądu do Spraw Służby Publicznej Unii Europejskiej (2005/577/WE, EURATOM), „Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej” z 28 lipca 2005 r., L 197/28.

4. Właściwości i kworum pełnego składu, jak również skład izb i przydzielanie im spraw określa regulamin²³.

Uposażenie, emerytury i dodatki sędziów SSP zostały określone przez Radę w formie stawek modelowych²⁴.

Oczywiście – poza składem sędziowskim – w działalności SSP niezbędne jest wsparcie służb administracyjnych, głównie oddelegowanych, dotychczasowych urzędników Trybunału lub SPI (wyjątkiem będzie sekretarz SSP)²⁵. Póki SSP znajduje się *in statu nascendi*, póty trudno właściwie mówić o jego administracji. Instytucjonalny aspekt zasady subsydiarności uzasadnia stopniowe, funkcjonalne kształtowanie tej formacji, adekwatnej wielkościami i merytorycznie do rzeczywistych potrzeb praktyki.

Niewiele nowych rozwiązań proceduralnych przewidziano dla SSP²⁶:

ARTYKUŁ 7

1. Postępowanie przed Sądem do spraw Służby Publicznej określają przepisy tytułu III Statutu Trybunału Sprawiedliwości, z wyjątkiem jego art. 22 i 23. W miarę potrzeb ustanawia się bardziej szczegółowe i szersze przepisy w regulaminie tego Sądu.

2. Przepisy odnoszące się do systemu językowego Sądu Pierwszej Instancji mają zastosowanie do Sądu do spraw Służby Publicznej.

3. Część pisemna postępowania obejmuje przedstawienie skargi i odpowiedzi na skargę, o ile Sąd do spraw Służby Publicznej nie podejmie decyzji, że niezbędna jest kolejna wymiana pism procesowych. W przypadku, gdy przeprowadza się taką kolejną wymianę pism procesowych, Sąd do spraw Służby Publicznej może, za zgodą stron, zadecydować o rozstrzygnięciu sprawy bez przeprowadzenia postępowania ustnego.

4. W każdym stadium postępowania, w tym od chwili złożenia wniosku, Sąd do spraw Służby Publicznej może badać możliwość polubownego rozstrzygnięcia sporu i przyczynić się do osiągnięcia ugody.

5. Sąd do spraw Służby Publicznej rozstrzyga o kosztach postępowania. Z zastrzeżeniem przepisów szczególnych regulaminu, strona przegrywająca zostaje obciążona kosztami, jeżeli sąd tak orzeknie²⁷.

²³ ZAŁĄCZNIK I Sąd do spraw Służby Publicznej..., *op. cit.*

²⁴ Podstawowe miesięczne wynagrodzenie prezesa i sekretarza Sądu do spraw Służby Publicznej równa się kwocie wynikającej z zastosowania następujących stawek procentowych w stosunku do podstawowego miesięcznego wynagrodzenia urzędnika Wspólnot Europejskich zatrudnionego na trzecim stopniu szesnastej grupy zaszerogowania (A*16, trzeci stopień, do 30 kwietnia 2006 r.): prezes 104%, członekowie 100%, sekretarz 90%. Miesięczny dodatek reprezentacyjny wynosi: prezes 554 EUR, członkowie 500 EUR, sekretarz 400 EUR. Prezes SSP oraz prezesi izb trzyosobowych otrzymywać będą ponadto podczas swojej kadencji dodatek funkcyjny wynoszący 500 EUR miesięcznie; podstawą jest Rozporządzenie Rady (WE, EURATOM) nr 202/2005 z 18 stycznia 2005 r. zmieniające rozporządzenie nr 422/67/EWG, nr 5/67/EURATOM określające uposażenie przewodniczącego i członków Komisji, a także prezesa, sędziów, rzeczników generalnych i sekretarza Trybunału Sprawiedliwości oraz prezesa, członków i sekretarza Sądu Pierwszej Instancji, „Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej” z 5 lutego 2005 r., L 33/1.

²⁵ Art. 6, ZAŁĄCZNIK I Sąd do spraw Służby Publicznej..., *op. cit.*

²⁶ Podobnie: F. Jasiński, J. Miśka, *W kierunku Europejskiego Trybunału...*, *op. cit.*, s. 90.

²⁷ ZAŁĄCZNIK I Sąd do spraw Służby Publicznej..., *op. cit.*

Do wejścia w życie regulaminu Sądu do spraw Służby Publicznej Unii Europejskiej zastosowano *mutatis mutandis* regulamin Sądu Pierwszej Instancji, z wyjątkiem przepisów dotyczących jednoosobowych składów orzekających.

Sprawy sporne w pierwszej instancji, w których w dniu wejścia w życie postanowień statuujących SSP wszczęto postępowanie w Sądzie Pierwszej Instancji, ale w których procedura pisemna nie została zakończona, przekazywane są Sądowi do spraw Służby Publicznej Unii Europejskiej²⁸. Zapobiegawczo rozstrzygnięto też kwestię dylematów na tle właściwości SSP, SPI i Trybunału Sprawiedliwości oraz potencjalnych omyłek w tym względzie²⁹.

Gdy powstawał Sąd Pierwszej Instancji – wyjaśniano, że właściwie nie chodzi o pierwszą instancję *sensu stricto*, lecz raczej o możliwość zwrócenia się do Trybunału ze skargą na decyzję SPI w sytuacji, gdy ta dotknięta jest istotną wadą prawną lub procesową. Z czasem instancyjność przestała budzić emocje, by dziś stać się właściwie zasadą sądów luksemburskich³⁰. W konsekwencji – wobec SSP – wyraźnie stwierdzono pierwszoinstancyjny charakter, wyczerpująco objaśniając stosowny tryb³¹. Trzeba dodać, że choć pierwszoinstancyjność SSP, a co za tym idzie – możliwość odwołań od jego decyzji Rada potraktowała w sposób oczywisty – nie jest to – bynajmniej – standard w praktyce sądów administracyjnych organizacji międzynarodowych³².

„Formalne rozpoczęcie działalności SSP nastąpiło 1 października 2005 r. (data formalnego objęcia funkcji sędziowskich), a SSP ma dziś stałe miejsce – obok ETS i SPI - w luksemburskim kalendarzu sądowym. Rozważając przyszłość – wydaje się, że funkcjonowanie SSP przebiega prawidłowo i – choćby siłą inercji – będzie kontynuowane. Bardziej prawdopodobna wydaje się tu jednak przedmiotowa progresja liczby rozpatrywanych spraw.” [gdyby złamanie tekstu uniemożliwiło włączenie pełnej korekty – można zrezygnować z wyrażenia „(data formalnego objęcia funkcji sędziowskich)”- MP]. Z pewnością warto cieszyć się z faktu, że udział Polski w całej sprawie nie sprowadził się wyłącznie do roli Mirosława Wyrzykowskiego w omawianym wyżej Komitecie selekcyjnym i że stanowisko sędziowskie już w pierwszej kadencji SSP przypadło polskiemu prawnikowi – prof. Irenie Borucie. Serdeczne gratulacje!

Utrwalenie i traktatowe umocowanie SSP zapewni Traktat Konstytucyjny Unii Europejskiej. Zgodnie z postanowieniem art. I-29 – Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej obejmuje Trybunał Sprawiedliwości, Sąd i sądy wyspecjalizowane³³. Sądem wyspecjalizowanym jest właśnie SSP. Regulacja art. I-29 jest wynikiem uwzględnienia przez twórców Traktatu Konstytucyjnego potrzeby stwierdzenia *expressis verbis* instancyjności sądów wspólnotowych, która upraszcza w znaczny sposób uijny system ochrony prawnej³⁴. W ten sposób Traktat Konstytucyjny przekształca SSP z instytucjonalnego wyjątku w traktatowo

²⁸ Decyzja Rady z 2 listopada 2004 r. ustanawiająca Sąd do spraw Służby Publicznej..., *op. cit.*

²⁹ Art. 8, ZAŁĄCZNIK I Sąd do spraw Służby Publicznej..., *op. cit.*

³⁰ Podobnie następowała ewolucja instytucjonalna strasburskiego Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

³¹ Art. 9–13, ZAŁĄCZNIK I Sąd do spraw Służby Publicznej..., *op. cit.*

³² Patrz: R. Ostrihansky, *Trybunały administracyjne...*, *op. cit.*, s. 76.

³³ Traktat ustanawiający Konstytucję dla Europy, wersja ostateczna, „Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej” z 16 grudnia 2004 r., 2004/C 310/01/47.

³⁴ Patrz szerzej: S. Majkowska, *Wpływ Trybunału Sprawiedliwości na wybrane postanowienia Trak-*

zapewniony standard. Wydaje się, że Sąd do spraw Służby Publicznej jako prekursor zyska w ramach unijnego wymiaru sprawiedliwości donioślejszą pozycję nieformalną, niż każdy następny sąd wyspecjalizowany³⁵. Można postawić tezę, że nie tylko SSP jest unijnym sądem administracyjnym, ale że wspólnie z Trybunałem i SPI już dziś jawią się jako sądownictwo administracyjne Unii Europejskiej. Skąd dziś zatem tak znacząca pozycja onegdaj niedoocnianej gałęzi wspólnotowego wymiaru sprawiedliwości? Z pewnością nie z przypadku...

Unia Europejska – rozumiejąc, że istnieje o tyle, o ile istnieją i aktywnie działają jej organy³⁶, coraz większą wagę przykładła do wielowymiarowej optymalizacji swego systemu instytucjonalnego³⁷. Reforma polityki personelu Unii Europejskiej jest ważnym aspektem tego procesu³⁸. Oczywiście – trudniej jest objąć, zidentyfikować tę reformę jako całość, niż jej wymierne, spektakularne efekty³⁹. Do tych ostatnich z pewnością zaliczyć można przejawy instytucjonalizacji, gdy poza opisywanym tu Sądem do spraw Służby Publicznej – powołano wcześniej Europejskie Biuro Selekcji Personelu (organ odpowiedzialny za rekrutację urzędników Unii Europejskiej), a w ostatnim czasie także Europejską Szkołę Administracji⁴⁰. W ten sposób Unia – poza tym, że stara się prewencyjnie odciążać swoje sądownictwo administracyjne – poważnie podchodzi do deklarowanego w Karcie Praw Podstawowych, a potwierdzonego w Traktacie Konstytucyjnym prawa do dobrej administracji⁴¹. Tym ostatnim ETS zajmuje się jednak już nie jako sąd administracyjny.

tatu Konstytucyjnego, (w:) *Unia Europejska w dobie reform. Konwent Europejski, Traktat Konstytucyjny, Biała Księga w sprawie rządzenia Europą*, pod red. C. Mika, Toruń 2004, s. 355.

³⁵ Podjęto działania w kierunku uruchomienia sądu właściwego w dziedzinie własności intelektualnej (patentów wspólnotowych itp.).

³⁶ M. Perkowski, *System instytucjonalny Unii Europejskiej*, (w:) *Wymiar sprawiedliwości Unii Europejskiej...*, op. cit., s. 43.

³⁷ Por. F. Jasiński, J. Miksa, *W kierunku Europejskiego Trybunału...*, op. cit., s. 91–92.

³⁸ Patrz: M. Zieliński, *Reforma polityki personelu Komisji Europejskiej* (w:) *Unia Europejska w dobie reform...*, op. cit., s. 429 i n.

³⁹ Patrz: interesujące orzeczenie ETS porządkujące dostęp do sądu wspólnotowego kandydatów na urzędników UE, sprawa C-160/03 *Królestwo Hiszpanii v. Eurojust*, komunikat prasowy Wydziału ds. kontaktów z mediami i informacji TS nr 24/05 z 15 marca 2005 r.; pełny tekst znajduje się na stronie internetowej Trybunału: <http://curia.eu.int/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=pl>.

⁴⁰ Decyzja Parlamentu Europejskiego, Rady, Komisji, Trybunału Sprawiedliwości, Trybunału Obrachunkowego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, Komitetu Regionów i Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich z 26 stycznia 2005 r. ustanawiająca Europejską Szkołę Administracji (2005/118/WE), „Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej” z 10 lutego 2005 r., L 37/14.; szerzej patrz: M. Perkowski, *Instytucjonalizacja prawa administracyjnego Unii Europejskiej. Wybrane przykłady*, „Administracja Publiczna. Studia krajowe i międzynarodowe. Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Administracji Publicznej w Białymstoku” 2005, nr 1, s. 70 i n.

⁴¹ Patrz: K. Kańska, *Karta Praw Podstawowych a przestrzeganie praw człowieka przez instytucje Unii Europejskiej*, „Zeszyt Naukowy Podyplomowego Studium Prawa Europejskiego Uniwersytetu Warszawskiego” 2003, nr 4, s. 36 i n.